

ÅRSBERETNING VEDKOMMENDE NORGES FISKERIER 1969 NR. 10

SELFANGSTEN 1969

FISKERIDIREKTØREN
BERGEN 1970

ÅRSBERETNING VEDKOMMENDE NORGES FISKERIER 1969 NR. 10

SELFANGSTEN 1969

FISKERIDIREKTØREN
BERGEN 1970

FORORD

Beretningen om selfangsten er som for tidligere år utarbeidet på grunnlag av innklaringsoppgaver fra tollkontorene. Det er gjort nærmere rede for dette i «Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier» 1946, nr. 4.

Fung. sekretær H. Jensen har utarbeidet beretningen.

Bergen, i juli 1970.

Klaus Sunnanå

Per L. Mielte

INN H O L D

	Side
Forord	3
Selfangst:	
Generell oversikt	7
Deltaking	8
Fangstmengde og verdi.....	10
Fangsten på de forskjellige felt:	
Newfoundland	11
Vestisen.....	15
Danmarksstredet	18
Nordisen	18
Østisen	18
Forlis	19
Prisene	19
Ekspedisjoner	21
Eksport av selfangstprodukter	21

SELFANGST

GENERELL OVERSIKT

Den norske selfangst i 1969 ga et fangstresultat på om lag 175.400 dyr til en samlet verdi ved innklarerer på om lag 16,8 mill. kroner. Gjennomsnittlig fangst pr. fartøy utgjorde 4.279 dyr, og gjennomsnittlig brutto fangstverdi kr. 408.780. Tallet på fangete dyr var i 1969 ca. 35.000 større enn i 1968, mens fangstverdien økte med ca. 6 mill. kroner.

Resultatet av selfangsten i 1969 var relativt bra. Det totale fangstresultat (antall dyr), økte med ca. 25 prosent fra 1968, og fangstverdien (selfangernes samlede bruttoutbytte) med ca. 60 prosent.

Antall fangete dyr i 1969 fordelte seg slik etter art: Grønlandssel 135.038, klappmyss 40.374, storkobbe 11, snadd 7 og isbjørn 3, — til sammen 175.438 dyr.

Den prosentvise fordeling av det totale antall fangete dyr var slik på de forskjellige fangstfelter: Newfoundland 76,9 — Vestisen 16,3 og Østisen 6,8 prosent.

I 1969 deltok i alt 42 fartøyer i norsk selfangst, mot 39 fartøyer i 1968. Ett fartøy forliste imidlertid under tilbaketuren fra Vestisen til Norge i 1969. Fangsten, ca. 920 dyr, vesentlig klappmyss og blueback, gikk tapt, men mannskapet ble reddet. Fartøyet er ikke tatt med i tabellene i denne beretning.

Den gjennomsnittlige deltaking pr. år i siste 10-års periode (1960—69) var 55 fartøyer. Størst deltaking i denne perioden var det i 1960 da tallet var 69 fartøyer. Nedgangen i deltakingen i de senere år har i vesentlig grad berørt deltakingen i Vestisen, i mindre grad deltakingen på de øvrige fangstfelter. I 1969 deltok det således 21 fartøyer i Vestisen, mens det i 1960 var hele 44 fartøyer som fanget der. Gjennomsnittlig deltaking i Vestisen i ovennevnte 10-års periode var 34 fartøyer.

Den lovbestemte fangsttid i 1969 tok til 10 dager tidligere enn i 1968 i Danmarksstredet, Vestisen, Nordisen og ved Newfoundland. For østisen gjaldt derimot samme fangsttid som i 1968.

Mens det i 1968 praktisk talt ikke ble fanget whitecoats ved Newfoundland ble det i 1969 fanget 45.699 whitecoats på dette felt. Dette må ses i sammenheng med den fremskutte fangsttid sammenliknet med 1968. Totalfangsten ved Newfoundland utgjorde 134.864 dyr 1969. Etter an-

modning fra de kanadiske myndigheter avsto norske selfangere fra å drive fangst i Gulf of St. Lawrence også i 1969.

Om de øvrige felt skal her kort nevnes at antall fangede dyr i Vestisen lå på nivå med fangsten i bunnårene 1957, 1963, 1964 og 1968. Resultatet for Østisen må betegnes som middels bra. Det ble i Vestisen fanget 28.623 dyr og i Østisen 11.951 dyr. Det ble ikke drevet norsk selfangst i Nordisen i 1969. I Danmarksstredet har norske selfangere ikke fanget siden 1960.

Værforholdene var i sesongen gjennomgående gode på samtlige felt. Isforholdene i Vestisen var imidlertid vanskelige og som følge herav var fangstforholdene her ikke særlig gode.

Følgende summariske oversikt viser resultatet av årets selfangst sammenliknet med fangsten i 1968 og med gjennomsnittsfangsten pr. år i femårsperioden 1964—68:

	1969	1968	Gj.snitt 1964—1968
Totalfangst, antall dyr	175 438	140 645	211 690
Gjennomsnittlig fangst pr. tur, antall dyr .	4 280	3 516	3 935
Innklaringsverdi, tusen kr.	16 760	10 397	25 896
Gjennomsnittlig verdi pr. tur, tusen kr. . .	408	260	481

DELTA KING

Som nevnt, og som det fremgår av tabell 1, deltok det i 1969 i alt 41 (39)¹ fartøyer i selfangsten når det forliste fartøy holdes utenfor. Hjelpeskippet i Vestisen er ikke med i disse tallene.

Av fartøyene hørte 1 hjemme i Finnmark, 20 i Troms, 3 i Nordland og 17 i Møre og Romsdal. I forhold til i 1968 økte deltakingen fra Troms med 3 fartøyer, mens deltakingen fra Møre og Romsdal gikk ned med 1 fartøy. Deltakingen fra Finnmark og Nordland var den samme som i 1968.

Fartøyenes samlede bruttotonnasje utgjorde 9.601 tonn med et gjennomsnitt på 234 (236) bruttotonn pr. fartøy. Fartøyenes gjennomsnittsalder, beregnet fra opprinnelig byggeår, var 34 år. Tabell 2 viser fartøyene fordelt etter lengde og byggeår. Av tabellen framgår det blant annet at 12 fartøyer, eller 29,3 prosent av alle, var bygget i tidsrommet 1910—19. Samtlige av disse fartøyer har vært gjenstand for ombygging. Eldste fartøy som deltok i selfangsten ble bygget i 1885 og ombygget i 1950.

Selfangstfartøyenes gjennomsnittlige maskinstyrke var 781 (722) HK. For fartøyene som deltok ved Newfoundland var den gjennomsnittlige

¹) Tallene for 1968 er satt i parentes.

Tabell 1. *Deltakingen i selfangst 1963—69, for 1969
fordelt etter fartøyenes heimsted.*

Heimsted (fylke)	Antall fartøyer	Samlet tonnasje		Besetning i alt mann	Gjennomsnitt pr. fartøy	
		Brutto	Netto		Lengde fot	Maskin hk
Møre og Romsdal	17	4 743	1 727	360	125,0	989
Nordland	3	288	146	35	77,2	300
Troms	20	4 396	1 589	351	100,7	693
Finmark	1	174	74	14	103,7	450
I alt 1969	41	9 601	3 536	760	109,1	781
1968	39	9 196	3 431	635	107,0	722
1967	45	11 751	4 419	919	111,5	730
1966	51	11 523	4 172	975	108,6	614
1965	57	12 589	4 352	1 120	106,5	574
1964	62	13 385	4 836	1 213	106,3	520
1963	61	12 220	4 412	1 163	103,2	474

Tabell 2. *Fartøyer som har innklarert fangst i 1969,
fordelt etter lengde og byggeår.*

Lengde fot	Byggeår									I alt
	Før 1900	1900 —09	1910 —19	1920 —29	1930 —39	1940 —49	1950 —59	1960 —64	1965 —68	
50— 59,9 .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
60— 69,9 .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
70— 79,9 .	1	—	1	1	1	1	1	—	—	6
80— 89,9 .	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
90— 99,9 .	—	2	1	—	—	1	1	—	—	5
100—109,9 .	1	—	7	—	—	2	—	—	—	10
110—119,9 .	—	—	1	—	—	—	—	1	1	3
120—129,9 .	—	—	1	—	—	—	2	—	1	4
130—139,9 .	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
140—149,9 .	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3
150—159,9 .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
160—169,9 .	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2
170—179,9 .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
180—189,9 .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt	2	2	12	1	2	10	6	3	3	41

Tabell 3. *Fartøyer som har innklartert fangst i 1969, fordelt etter lengde og maskinens styrke.*

Lengde fot	Maskinens styrke (HK)										I alt
	U. 300	300- 399	400- 499	500- 599	600- 699	700- 799	800- 999	1000- 1199	1200- 1499	Over 1500	
50—59	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
60—69	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
70—79	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	5
80—89	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3
90—99	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	5
100—109	—	1	2	—	2	4	1	—	—	—	10
110—119	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	3
120—129	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	4
130—139	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
140—149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
150—159	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
160—169	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
170—179	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
180—189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt.....	3	7	8	1	3	4	1	4	1	9	41

maskinstyrke 1.394 HK, mot henholdsvis 514 HK og 314 HK for fartøyene som fanget i Vestisen og Østisen. I tabell 3 er fartøyene fordelt etter lengde og maskinstyrke.

760 (635) mann deltok i den norske selfangsten i 1969, eller gjennomsnittlig 19 (16) mann pr. fartøy. Besetningens størrelse varierte for fartøyene som fanget i Østisen fra 9 til 12 mann, i Vestisen fra 12 til 20 mann og ved Newfoundland fra 19 til 32 mann.

FANGSTMENGDE OG VERDI

Tabell 4 og 5 viser at det i 1969 ble innklartert fangst fra 41 (40) fangsturer, herav 14 fra Newfoundland, 20 fra Vestisen og 7 fra Østisen.

Samlet fangst for selfangerne (tabell 4) utgjorde 175.438 (140.645) dyr. Gjennomsnittresultatet for 10-års perioden 1960—69 var 210.295 dyr.

Den totale innklaringsverdi i 1969 var kr. 16.760.000 (10.397.000). Innklaringsverdien lå på omtrent samme nivå som for årene 1960, 1961 og 1962, men atskillig lavere enn i toppåret 1964 da innklaringsverdien utgjorde hele kr. 37.476.000.

Antall dyr i gjennomsnitt pr. fangsttur i 1969 var 4.279 (3.516). Gjennomsnittlig fangstutbytte pr. tur for fartøyene som fanget ved Newfound-

land utgjorde 9.633 dyr. For Vestisen og Østisen var de tilsvarende tall henholdsvis 1.431 og 1.707 dyr pr. fartøy.

Den samlede fangst av grønlandssel utgjorde 135.038 (124.700) dyr — herav 83.688 unger og 51.350 eldre dyr. Fangst av unger viste sammenliknet med 1968 en nedgang på i alt 12.315 dyr, mens fangst av eldre dyr viste en økning i antall på i alt 22.653 dyr. Den prosentvise fordeling av fangsten i 1969 var 62 prosent unger og 38 prosent eldre dyr. I 1968 var tallene henholdsvis 77 og 23 prosent.

Sammensetningen av ungfangsten av grønlandssel var vesentlig forskjellig fra i 1968. I 1969 ble det således fanget 47.365 hårfaste kvitunger (whitecoats) mot bare ca. 21.000 året før. Tallet på unger under og etter hårskiftet gikk derimot ned fra ca. 75.000 i 1968 til 36.323 i 1969.

Fangsten av klappmyss utgjorde i alt 40.374 (15.689) dyr — herav 24.144 vårfødte unger (blueback) og 16.230 eldre dyr. Den prosentvise fordeling var 60 prosent unger og 40 prosent eldre dyr, mot henholdsvis 83 og 17 prosent i 1968.

Det ble i 1969 fanget 11 (225) storkobbe, 7 (28) snadd og 8 (3) isbjørn. I de senere år har fangsten av disse dyr vært minimal. For isbjørnens vedkommende henger dette trolig sammen med tidligere års overbeskatning av bestanden. Lite regningssvarende priser på kobbeskinn er en sterkt medvirkende årsak til at fangst av storkobbe i dag er helt ubetydelig. En kan i denne sammenheng nevne at i 1964, da prisene på skinn av storkobbe var relativt gunstige, ble det i Nordisen fanget 3.378 storkobbe og i Østisen 1.384.

Samlet spekkmengde i 1969 utgjorde 3.613 tonn til en anslått verdi av ca. 1,0 mill. kroner.

FANGSTEN PÅ DE FORSKJELLIGE FELT

Newfoundland

I selfangsten for Newfoundland deltok i alt 14 fartøyer mot 10 året før.

Ifølge reguleringsbestemmelsene for selfangst i 1969, fastsatt ved Kongelig resolusjon av 31. januar 1969, var det i sesongen 1969 forbudt å fange eller drepe grønlandssel og klappmyss i tiden før 12. mars kl. 06.00 lokal tid og etter 25. april kl. 24.00 lokal tid. Sammenliknet med 1968 ble sesongens begynnelse fremskjøvet med 10 døgn, mens avslutningsdatoen var den samme.

Fiskeriasistent Bjørn Bergflødt ved Fiskeridirektoratets havforskningsinstitutt, fulgte fangstskuten «Norvarg» av Tromsø som observatør for Havforskningsinstituttet til fangstfeltene ved Newfoundland—Labrador i sesongen 1969. Av hans rapport går det blant annet frem at fangstfor-

Tabell 4. Fangstmengde og fangstverdi 1936—69. For

	Antall turer	Grønlandssel			Klappmyss		
		I alt	Herav		I alt	Herav	
			Unger	Eldre dyr (1 år og eldre)		Unger	Eldre dyr (1 år og eldre)
<i>Inkl. sted :</i>	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.
Ålesund	16	63 849	41 340	22 509	15 587	9 504	6 083
Tromsø	24	64 967	36 126	28 841	23 049	13 811	9 238
Harstad	1	6 222	6 222	—	1 738	829	909
<i>Heimsted :</i>							
Møre og Romsdal	17	66 993	42 334	24 659	17 324	10 289	7 035
Nordland	3	3 888	1 768	2 120	803	487	316
Troms	20	63 957	39 386	24 571	19 947	11 968	7 979
Finnmark	1	200	200	—	2 300	1 400	900
<i>Inkl. mnd. :</i>							
April	10	36 434	29 909	6 525	8 956	4 955	4 001
Mai	31	98 604	53 779	44 825	31 418	19 189	12 229
I alt 1969	41	135 038	83 688	51 350	40 374	24 144	16 230
1968	40	124 700	96 003	28 697	15 689	12 999	2 690
1967	45	220 122	182 759	37 363	55 202	29 082	26 120
1966	51	188 952	132 959	55 993	59 751	45 954	13 797
1965	60	97 765	63 701	34 064	41 161	29 757	11 404
1964	73	209 221	146 946	62 275	38 365	25 483	12 882
1963	63	166 361	114 571	51 790	27 978	22 052	5 926
1962	64	191 677	99 779	91 898	46 388	27 817	18 571
1961	67	142 339	122 193	20 146	73 395	43 791	29 604
Gj.snitt 1961—65	65	161 473	109 438	52 035	45 457	29 780	15 677
—»— 1956—60	84	199 839	103 914	95 925	54 702	30 162	24 540
—»— 1951—55	100	193 590	103 180	90 410	79 313	39 974	39 339
—»— 1945—50	81	84 973	43 452	41 521	47 733	26 498	21 235
—»— 1936—40	92	72 779	56 511	16 268	43 834	21 277	22 557

holdene gjennomgående var gode. Således var siktbarheten meget god i 23 døgn, moderat i 17 døgn og dårlig i 8 døgn. Vindretningene var skiftende gjennom hele sesongen, men de nordlige vindretningene, spesielt nordøst, var mest dominerende gjennom hele sesongen. Temperaturene var skiftende og tildels unormale for årstiden. Frem til den 13. mars, i tiden før fangst tok til, ble temperaturen påvirket av sørlige vinder og lå på +3 til -4°C. Det normale for denne årstid er ifølge rapporten ÷15 til ÷20°C. Laveste temperatur ble målt til ÷21°C den 19.

1969 fordelt etter innklaringssted, heimsted og måned.

Storkobbe	Hvalross	Snadd (Ringse.)	Isbjørn			Samlet antall av disse dyr	Samlet spekk- produksjon	Verdi av alle fangst- produkter	Verdi av sel- fangeres hå- kjerringfiske	Selfangeres samlete bruttoutbytte
			I alt	Herav						
				Levende	Døde					
stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	tonn	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
4	—	2	—	—	—	79 442	1 547	7 073	—	7 073
7	—	5	8	—	8	88 036	1 846	8 833	—	8 833
—	—	—	—	—	—	7 960	220	854	—	854
4	—	2	—	—	—	84 323	1 697	7 648	—	7 648
—	—	—	1	—	1	4 692	90	516	—	516
7	—	5	7	—	7	83 923	1 746	8 145	—	8 145
—	—	—	—	—	—	2 500	80	451	—	451
—	—	—	—	—	—	45 390	913	4 238	—	4 238
11	—	7	8	—	8	130 048	2 700	12 522	—	12 522
11	—	7	8	—	8	175 438	3 613	16 760	—	16 760
225	—	28	3	—	3	140 645	2 486	10 397	—	10 397
48	—	23	9	—	9	275 404	4 485	26 320	—	26 320
8	—	30	3	—	3	248 744	4 102	32 363	—	32 363
905	—	278	9	—	9	140 118	2 683	22 923	—	22 923
4 765	—	1 040	146	—	146	253 537	4 103	37 476	—	37 476
1 566	—	534	127	1	126	196 566	3 471	23 557	—	23 557
705	—	18	42	2	40	238 830	4 775	16 749	—	16 749
753	—	1 108	42	—	42	217 637	3 747	17 328	—	17 328
1 739	—	596	73	1	72	209 338	3 756	23 607	—	23 607
1 248	—	97	142	12	130	256 028	5 172	16 583	135	16 718
2 800	260	301	216	31	185	276 480	5 747	15 069	501	15 570
2 410	148	327	279	31	248	135 870	2 758	7 545	841	8 386
3 602	71	664	174	19	155	121 124	2 371	1 823	139	1 962

mars. Gjennomsnittstemperaturen i mars var $\div 4,7^{\circ}\text{C}$ og i april $\div 6,7^{\circ}\text{C}$. Den relativt strenge kulden i april måned forårsaket ifølge rapporten en del nyfrosset is, men ellers syntes isforholdene å være gode og noenlunde stabile i april måned, selv om iskanten som vanlig var svært skiftende.

De norske fartøyene hadde, som det fremgår av tabell 7, en gjennomsnittsstørrelse på 427 brutto tonn (500), og en totalbesetning på 368 (230) mann — gjennomsnittlig 27 (24) mann pr. fartøy.

Tabell 5. *Antall turer fordelt etter fangstverdiens størrelse 1961—1969.*

	Antall turer i alt	Herav med innklaringsverdi (i 1000 kr.) pr. fangsttur på:													
		Inntil 10	10,1- 25,0	25,1- 50,0	50,1- 75,0	75,1- 100,0	100,1- 125,0	125,1- 150,0	150,1- 175,0	175,1- 200,0	200,1- 250,0	250,1- 300,0	300,1- 500,0	500,1- 1000,0	Over 1000
<i>Innklart:</i>															
Ålesund.....	16	—	1	—	—	—	1	1	—	3	2	2	—	5	1
Tromsø	24	—	—	—	—	1	—	3	4	1	3	—	7	4	1
Harstad	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
<i>Fangstfelt:</i>															
Newfoundland	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	10	2
Vestisen	20	—	1	—	—	—	1	3	1	3	4	1	6	—	—
Østisen	7	—	—	—	—	1	—	1	3	1	1	—	—	—	—
I alt 1969	41	—	1	—	—	1	1	4	4	4	5	2	7	10	2
1968	40	—	1	—	1	1	4	2	6	9	6	1	3	6	—
1967	45	—	—	—	—	—	—	4	—	2	3	7	9	12	8
1966	51	—	1	1	2	2	1	2	1	1	3	4	15	6	12
1965	61	—	—	3	2	2	1	3	1	1	5	8	22	12	1
1964 ¹	76	1	1	3	5	4	2	5	2	6	11	5	11	8	12
1963	63	—	2	3	2	11	3	4	2	3	6	6	7	6	8
1962	64	—	1	2	5	5	3	6	5	8	11	—	12	4	2
1961	67	—	4	2	7	3	1	2	6	1	7	6	23	4	1

¹ Hver av 3 kombinerte turer (dvs. tur til både Vestisen og Østisen) er regnet som 2 turer, en til Vestisen og en til Østisen.

Tabell 6. *Selfangsten i 1969 fordelt på fangstfelt.*

	Fangstfelt			I alt
	New-found-land	Vest-isen	Øst-isen	
Antall innklareringer	14	20	7	41
I. Grønlandssel i alt	117 414	5 686	11 938	135 038
1. Vårfødte unger:				
a. Hårfaste kvitunger	45 699	1 665	1	47 365
b. Unger under og etter hårskiftet	28 756	2 327	5 240	36 323
2. Eldre dyr (1 år og eldre) ...	42 959	1 694	6 697	51 350
II. Klappmyss i alt	17 443	22 927	4	40 374
1. Blueback (vårfødte unger) .	8 270	15 870	4	24 144
2. Eldre dyr (1 år og eldre) ..	9 173	7 057	—	16 230
III. Storkobbe	5	—	6	11
IV. Hvalross	—	—	—	—
V. Snadd	—	4	3	7
VI. Isbjørn i alt	2	6	—	8
Herav:				
a. Levende	—	—	—	—
b. Døde	2	6	—	8
VII. Samlet antall av disse dyr ...	134 864	28 623	11 951	175 438
VIII. Spekk	2 690	696	227	3 613
IX. Innklaringsverdi	10 654	4 976	1 130	16 760

Turenes varighet var gjennomsnittlig 66 (55) dager. Den gjennomsnittlige innklaringsverdi ble kr. 761.000 (539.100) pr. fartøy. Den totale innklaringsverdi av fangstene fra Newfoundlandfeltet utgjorde kr. 10.654.000 (5.391.000).

Av totalfangsten på 134.864 (89.978) dyr, utgjorde som tabell 6 viser grønlandssel 117.414 (88.260) — herav 74.455 (63.816) unger og 42.959 (24.444) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var i 1969 for grønlandssel henholdsvis 63 og 37. Fangsten av klappmyss utgjorde i alt 17.443 (1.718) dyr — herav 8.270 (1.196) blueback og 9.173 (522) eldre dyr.

Vestisen.

Avseilingsdatoen til feltet ble bestemt ved Kongelig resolusjon av 31. januar 1969. Etter bestemmelsene var det ikke tillatt å avgå fra Norge før 13. mars kl. 08.00 norsk tid. Fangst av grønlandssel og klappmyss var tillatt fra 20. mars kl. 07.00 GMT til 5. mai kl. 24.00 GMT. Sammen-

Tabell 7. *Fartøyenes gjennomsnittlige størrelse og mannskap, og turenas gjennomsnittlige varighet og fangstverdi 1961—69. For 1969 ferdelt på fangstfelt.*

Fangstfelt	Antall turer i alt	Gj.snitt pr. fartøy				Gj.snitt pr. tur	
		Mann- skap	Tonnasje		Motor -HK	Varig- het døgn	Innklare- ringsverdi 1000 kr.
			Brutto	Netto			
Newfoundland ...	14	27	427	161	1 394	66	761
Vestisen	20	16	153	55	514	50	249
Østisen	7	11	81	28	314	39	161
I alt 1969	41	19	234	86	781	54	409
1968	40	16	236	88	722	44	260
1967	45	20	261	98	730	49	585
1966	51	20	226	82	614	52	635
1965	61	20	221	82	574	57	376
1964	73	18	216	78	520	60	520
1963	63	19	200	72	474	66	374
1962	64	19	193	70	449	51	262
1961	67	18	188	68	425	48	258

liknet med året før ble den tillatte fangsttids begynnelse fremskjøvet med 10 døgn, mens avslutningsdatoen for tillatt fangst var den samme.

Om vær- og isforhold uttaler havforskerassistent Alfred Frøland ved Fiskeridirektoratets havforskningsinstitutt i sin rapport om hjelpetjenesten i Vestisen blant annet:

«Værforholdene på fangstfeltet i Vesterisen i år må betegnes som gode med forholdsvis bra siktbarhet. Det var ingen dag med storm eller sterk kuling. Det var 4 dager med fra stiv til liten kuling, 12 dager med fra frisk til laber bris, 26 dager med lett bris og mindre og 5 dager med helt stille. Den fremherskende vindretning var nordlig med 26 dager av 47 med vind mellom NV og NØ, og 10 dager med vind mellom NØ og SØ.

Siktbarheten var bra med 11 dager av 47 med sikt under 1 nautisk mil. Lufttemperaturen ved middag varierte i mars fra $+1\frac{1}{2}^{\circ}$ — $\div 17^{\circ}\text{C}$, gjennomsnitt $\div 5,1^{\circ}\text{C}$, og de første dagene av mai fra $+1\frac{1}{2}^{\circ}$ — $\div 1^{\circ}\text{C}$. Gjennomsnittlig middagstemperatur for hele sesongen var $\div 4,4^{\circ}\text{C}$. Isforholdene i 1969 må betegnes som vanskelige. Fra området ved Jan Mayen og sydover var der tung, grov polarbaks som strakk seg helt ned til nordkysten av Island og så langt øst som til $10\frac{1}{2}^{\circ}$ — 11°C vest i dette området. Jan Mayen var omgitt av is, men med åpent vann med enkelte is-pakker på sydøstsiden av øya mot slutten av sesongen. Nord for Jan Mayen lå iskanten til 2° øst på 73° nord, her

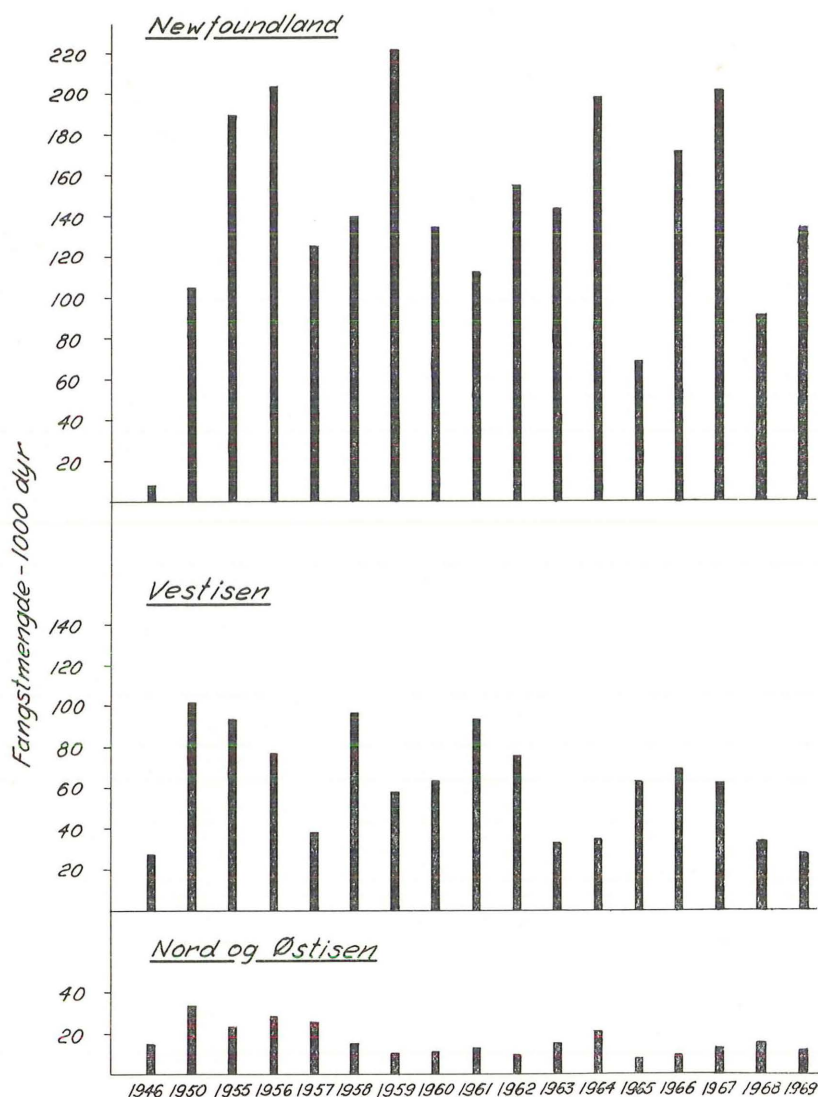

Fig. 1. Samlet fangst på de forskjellige felt 1946—1969.

var det lettere is med en stor sørpebukt vestover til 6° vest i begynnelsen av sesongen. Sist i mars og første dagene av april satte det imidlertid inn med sterk frost her så hele isområdet frøs sammen og denne sammenfrosne ismasse forårsaket mange ishudskader på de skutene som oppholdt seg her på den tid. Mot slutten av sesongen ble det igjen lettere isforhold nord for Jan Mayen, og sydover lå kompakt masse av grov polarbaks helt til fangsttidens slutt.»

I 1969 ble det i alt utklarert 21 fartøyer for fangst i Vestisen, men som nevnt i den generelle oversikt forliste ett fartøy på hjemturen.

Fartøyene som deltok i Vestisen var på gjennomsnittlig 153 (162) bruttotonn. Den totale besetning er anslått til 316 (343) mann, gjennomsnittlig 16 (15) mann pr. fartøy. Turene varte gjennomsnittlig 50 (42) dager.

Samlet fangst i Vestisen var 28.623 (35.313) dyr. Gjennomsnittsfangsten pr. fartøy ble 1.431 (1.535) dyr.

Av totalfangsten utgjorde grønlandssel 5.686 (21.330) dyr, herav 3.992 (20.227) unger og 1.694 (1.103) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var henholdsvis 70 og 30.

Av klappmyss ble det fanget 22.927 (13.963) dyr, herav 15.870 (11.795) blueback og 7.057 (2.168) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på blueback og eldre dyr var henholdsvis 69 og 31. I 10-års perioden 1960—69 var den prosentvise fordeling på blueback og eldre dyr av totalfangsten nøyaktig den samme. For grønlandssel var fordelingen av totalfangsten i samme 10-års periode 88 prosent unger og 12 prosent eldre dyr.

Den totale innklaringsverdi utgjorde kr. 4.976.000 (3.862.000), gjennomsnittlig kr. 248.800 (168.000) pr. fartøy. Det økonomiske utbytte for selfangerne som fanget i Vestisen må karakteriseres som heller dårlig. Riktignok steg gjennomsnittlig bruttoinntekt pr. fartøy sammenliknet med 1968 med kr. 80.000, men en må her ta i betraktning at 1968-sesongen var en svært avkortet sesong. Gjennomsnittsinntekten i de relativt gode fangstår 1964—67 lå på kr. 354.280 pr. fartøy. Sammenliknet med gjennomsnittsinntekten for denne 4-års periode utgjorde således gjennomsnittsinntekten i 1969 bare ca. 70 prosent.

Som hjelpeskip i Vestisen ble i likhet med i 1968 benyttet bjergningsbåt «Salvator».

Danmarksstredet.

Ingen norske fartøyer fanget i Danmarksstredet i 1969.

Nordisen.

Ingen norske fartøyer fanget i Nordisen i 1969.

Østisen.

Fangsts sesongen ble ved Kongelig resolusjon av 31. januar 1969 fastsatt til å gjelde fra 20. mars kl. 07.00 GMT til 30. april kl. 24.00 GMT. Ifølge bestemmelsene ble deltakingen i likhet med i 1967 og 1968 begrenset til fartøyer på 100 br. reg. tonn og derunder som hadde deltatt i selfangst i området i 1966.

Fangstillatelse ble gitt til 7 fartøyer som alle benyttet tillatelsen og fanget i Østisen i 1969. Fartøyenes gjennomsnittsstørrelse var 81 (80) bruttotonn, og besetningen gjennomsnittlig 11 (10) mann.

Om vær- og isforhold i Østisen i 1969 savner en detaljerte opplysninger. Etter det en har fått opplyst var imidlertid fangstforholdene stort sett gode.

I alt ble det fanget 11.951 (15.162) dyr. Gjennomsnittsfangsten pr. fartøy utgjorde 1.707 dyr, mot 2.527 dyr i 1968. Som en vil se var tilbakegangen i antall fangete dyr både totalt og i gjennomsnitt pr. fartøy relativt stor sammenliknet med i 1968. Ser en imidlertid fangstresultatet i 1969 i relasjon til 10-års perioden 1960—69 må en karakterisere fangsten i Østisen i 1969 som noenlunde bra. Gjennomsnittlig totalfangst i ovennevnte periode utgjorde 12.097 dyr, og gjennomsnittlig antall fangete dyr pr. fartøy 1.375. Gjennomsnittlig antall fartøyer som fanget i Østisen i denne periode var 8,8.

Det ble i 1969 i alt fanget 11.938 (15.110) grønlandssæl, herav 5.241 (11.960) unger og 6.697 (3.150) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var henholdsvis 44 og 56. Fangsten besto ellers av 4 klappmyss (blueback), 6 storkobbe og 3 snadd.

Innklaringsverdien i 1969 utgjorde i alt kr. 1.130.000 (1.133.000) som ga et gjennomsnitt på kr. 161.429 (188.833) pr. fartøy.

FORLIS

I 1969 forliste ett selfangstfartøy, m/s «Rundøy» av Ålesund. Forliset skjedde den 29. april kl. 22.00 på hjemtur fra Vestisen og skyldtes lekkasje.

I tabell 8 er gitt en oversikt over totalforlis under norsk selfangst siden 1945.

PRISENE

Prisene på norske selfangstprodukter var meget gunstige fra prisoppvinget tok til i 1963 og frem til 1966. En svak prismessig tilbakegang kunne en spore i 1966, og denne tilbakegang slo fullt ut i 1967-prisene som for visse sortementer førte til fall på opptil 40—50 prosent. Prisfallet stoppet opp i 1968, og en kunne dette år notere en mindre oppgang fra 1967 for visse sorter pelskinn. Denne oppgang fortsatte, idet prisene i 1969 for samtlige sorter pelskinn, med unntak av hårfaste blågris, viste stigning sammenliknet med prisene i 1968.

For garveskinn (ikke hårfaste sadlers og lurv) var imidlertid prisene i 1969 de samme som i 1968. Kiloprisen på spekk viste en mindre oppgang fra kr. 0,25 i 1968 til kr. 0,25—kr. 0,30 i 1969.

Tabell 8. *Forlis siden 1945.*

	Forliste		Antall fartøyer forlist i alt	Av disse var heimhørende i				Forlis i % av hele flåten
	Damp- fartøyer	Motor- fartøyer		Møre og Romsdal	Trøndelag	Troms	Finnmark	
1969.....	—	1	1	1	—	—	—	2,4
1968.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1967.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1966.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1965.....	—	1	1	1	—	—	—	1,7
1964.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1963.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1962.....	—	2	2	1	—	1	—	3,3
1961.....	—	1	1	1	—	—	—	1,8
1961—65.....	—	4	4	3	—	1	—	1,3
1956—60.....	—	7	7	—	—	7	—	2,1
1951—55.....	—	8	8	4	—	3	1	2,3
1945—50.....	1	6	7	2	1	4	—	2,3

En gjengir nedenfor priser som en har fått oppgitt for fangstprodukter av beste sort for årene 1968 og 1969 (kroner pr. stk.):

<i>Pelsskinn :</i>	1968	1969
Whitecoats — hårfaste kvitunger, naturelle.	60	70
Whitecoats — hårfaste kvitunger, nesten naturelle	55	60
Whitecoats — fargevare	50	55
Blueback — naturelle	200	230
Blueback — nesten naturelle	170	180
Blueback — vanlige	140	150
Blågris — hårfaste	60	60
Voksen grønlandssel — hårfaste	20—100	40—110
Hårfaste klappmyss — tunge og lette	200	200—225
Hårfaste naturelle — svartunger	60—100	70—125

Garveskinn :

Ikke hårfaste sadlers	20	20
Lurv	35	35

Tabell 9. Fangst av overvintere 1968—69 og sommerekspedisjoner 1969.

	Antall eksped.	Antall fangere	Stor-kobbe	Snadd	Isbjørn	Andre arter
<i>Overvintere :</i>						
Fangstekspedisjoner ..	2	3	—	—	123	—
Værstasjoner	3	...	—	—	132	—
Herav Hopen	1	4	—	—	98	—
Andre	—	—	42	11
<i>Sommerekspedisjoner :</i>						
Turistturer (safarier) .	8	33	15	18	33	—
Andre	3	...	—	—	7	—
<i>I alt</i>	15	18	337	11

EKSPEDISJONER

Om fangstekspedisjoner skriver havforsker Torger Øritsland ved Fiskeridirektoratets havforskningsinstitutt:

«I tabell 9 er gitt en overikt over den fangst som antas tatt av overvintre og sommerekspedisjoner i Svalbardområdet vinteren 1968—69 og sommeren 1969. Ifølge opplysninger fra Sysselmannen på Svalbard samt de innkomne innklaringsoppgaver antas overvintreneres fangst av isbjørn i 1968—69 å utgjøre 297 dyr. Dessuten er det felt 11 rensdyr etter spesiell tillatelse. Sysselmannen peker på at man ikke med sikkerhet kan gå ut fra at oppgavene er fullstendige. Spesielt gjelder dette oppgaven over isbjørn som er fanget av andre overvintrener enn fangstekspedisjoner og værstasjoner. I tillegg til de isbjørn som er tatt av to fangere på Ryke Yseøyene og én mann i Hornsund, samt værstasjonene på Hopen, Isfjord Radio og Bjørnøya, ble det fanget 19 isbjørn av tre vitenskapelige ekspedisjoner og minst 23 bjørn av overvintrener i Longyearbyen og Ny Ålesund.

Ett fartøy gjennomførte 8 safariturer med tilsammen 33 turister sommeren 1969. På disse turene ble det fanget tilsammen 33 isbjørn og 33 sel. I oppgaven over isbjørn fanget av andre i løpet av sommeren, er medregnet 5 isbjørn fanget av en britisk transarktisk ekspedisjon nord for Sjuøyane.»

EKSPORT AV SELFANGSTPRODUKTER

Tabell 10 viser eksportverdien av en del selfangstprodukter for årene 1966—1969 fordelt på land. Sammenliknet med 1968 viste eksporten av uberedte og beredte skinn i 1969 en økning på ca. 13,5 mill. kroner. Eksporttallene i 1968 og 1969 var henholdsvis 34,8 og 48,3 mill. kroner.

Tabell 10. Eksportverdien av noen selfangstprodukter fordelt på land 1966—69.
 1.000 kroner.

	1966	1967	1968	1969
<i>Uberedte skinn av isbjørn, sel, kobbe, klappmyss etc.:</i>				
I alt	13 987	10 043	9 938	13 350
<i>Herav til:</i>				
Danmark	355	726	266	206
Sverige	1 870	402	925	2 255
Finland	2 191	1 496	825	1 462
Frankrike	2 001	844	958	1 416
Nederland	226	—	35	261
Storbritannia og Nord-Irland	1 183	987	639	1 057
Sveits	—	—	—	56
Vest-Tyskland	6 038	5 312	6 116	6 442
Østerrike	27	94	—	—
Øst-Tyskland	3	171	170	195
Sambandsstatene	89	9	—	—
Uspesifisert	4	2	4	—
<i>Beredte pelsskinn¹ av sel, kobbe og klappmyss:</i>				
I alt	28 651	20 505	24 903	34 960
<i>Herav til:</i>				
Danmark	1 060	1 834	1 907	3 309
Sverige	988	578	311	658
Finland	496	657	281	175
Belgia og Luxembourg	1 066	566	968	199
Frankrike	5 656	2 425	5 100	5 813
Italia	1 187	884	749	2 556
Nederland	875	180	135	182
Spania	1 443	1 446	1 716	3 186
Storbritannia og Nord-Irland	299	581	874	2 929
Sveits	1 908	1 345	1 131	529
Vest-Tyskland	7 235	3 075	3 871	6 854
Østerrike	1 712	1 033	2 018	2 114
Canada	1 735	2 418	2 200	1 234
Sambandsstatene	1 271	1 877	2 559	2 894
Japan	—	1	114	172
Uspesifisert	1 720	1 605	969	2 156
<i>Rå selolje.</i>				
I alt	3 994	2 397	1 027	1 019
<i>Herav til:</i>				
Frankrike	105	119	113	380
Nederland	2 868	—	—	—
Vest-Tyskland	—	1 222	456	613
Uspesifisert	1 021	1 056	458	26

Ifølge oppgaver fra Statistisk Sentralbyrå.

¹ En del skinn er av utenlandsk opprinnelse.

Eksportverdien i 1969 er den høyeste verdi som har vært notert for de i tabellen oppførte beredte og uberedte skinn av sel.

Eksportverdien av rå selolje lå omtrent på samme nivå som i 1968. I de 3 siste årene har det ikke vært eksport av rå selolje til Nederland. I 1966 utgjorde eksporten til Nederland alene ca. 2,9 mill. kroner, mens samlet eksport av rå selolje i 1969 bare utgjorde ca. 1.0 mill. kroner.

De viktigste avtakerland av selfangsprodukter i 1969 var fremdeles Vest-Tyskland og Frankrike. Eksporten til disse to land beløp seg til henholdsvis 13,9 mill. kroner og 7,2 mill. kroner. I 1968 var verdien av eksporten til disse avtakerlandene henholdsvis 10,4 mill. kroner og 6,2 mill. kroner. Eksporten til Vest-Tyskland økte med hele 33,7 prosent. Av tabell 10 vil en se at også eksporten til Sverige, Danmark, Italia og Spania viste tildels betydelig stigning i forhold til i 1968.

Samlet eksportverdi i 1969 av selfangstproduktene som er tatt med i tabell 10 utgjorde i alt ca. 49,3 mill. kroner, mot ca. 35,9 mill. kroner i 1968.

En gjør oppmerksom på at eksporttallene for beredte skinn ikke bare omfatter skinn av norskfangede dyr, men også en del skinn av utenlandsk opprinnelse som er blitt beredt i Norge.

A.s John Grieg